

Til Reguleringsmyndigheten for energi v/ rme@nve.no

Referanse 201904507

Oslo 03.07.2020

«Fra brettet til det smarte nettet» - høringsinnspill til rapport om ansvar for driftskoordinering i kraftsystemet, jf. ekspertgruppes rapport pr 7.mai 2020

Olje- og energidepartementet har bedt NVE om en anbefaling til en effektiv organisering av driftskoordinering som ivaretar lokale og nasjonale behov, samt tar hensyn til dagens og fremtidens driftsutfordringer. Som del av dette arbeidet er det nedsatt en ekspertgruppe som har avgitt en rapport i mai 2020 som RME har sendt på høring med frist til 1. august 2020 for innspill.

Samfunnsbedriftene Energi er arbeidsgiver- og interesseorganisasjon for i overkant av 100 energiselskap, herunder en større andel selskap med oppgaver innen distribusjon av kraft. Ekspertgruppens gjennomgang og forslag samt myndighetenes oppfølging vil ha direkte betydning for disse virksomhetene og innspill til rapport oversendes følgelig.

Vi vil innledningsvis berømme ekspertgruppen for et grundig arbeid med å beskrive dagens situasjon og i stor grad også utfordringene en står overfor. Gruppen har i mindre grad kommet med løsninger. Det er helt forståelig. Dette er en kompleks materie og mange av løsningene vil naturlig komme som følge av et samspill mellom aktørenes behov og utvikling av teknologi. Gruppen har imidlertid på mange områder kommet med gode skisser til veien videre og Samfunnsbedriftene støtter det aller meste av det som er foreslått.

Ekspertgruppen har laget en rapport som er relativt lettlest, selv om den i svært stor grad dreier seg om tekniske forhold. Samfunnsbedriftene nøyer seg i denne omgang med å kommentere relativt overordnede forhold.

Samfunnsbedriftenes høringsinnspill

1. Samfunnsbedriften mener gruppens visjon er et godt utgangspunkt for det videre arbeidet: «*Alle nettselskap må i dialog med tilknyttede nettselskap og nettkunder ta ansvar for driften av eget nett.*» Dette er en videreføring av en velfungerende praksis og bør legges til grunn for all videre utvikling.
2. Vi savner mer informasjon om «driverne» for endring. Verden er opptatt av klima og de 3 D'ene: digitalisering, dekarbonisering og desentral kraftproduksjon. Gruppen har absolutt nevnt dette og en rekke andre utviklingstrekk, men i liten grad sett på alternative framtidbilder og hva dette kan bety for nettdriften. Det forutsettes i stedet en relativt klar videreføring av dagens drift. Dette er greit på kort sikt, men bør vurderes ytterligere før en fattet store beslutninger. Vi tenker da særlig på betydningen av en stadig sterkere digitalisering. Hvordan systemene skal utformes for å utnytte forventede muligheter er av vesentlig betydning. I et samfunnsøkonomisk perspektiv er det viktig at det står en samlet bransje bak CIM, Fosweb, DIGIN og framtidige digitale løsninger, slik at vi får en optimal og kostnadseffektiv kraftflyt og driftskoordinering.
3. Nøytralitet for DSO'er har lenge vært et tema. Både generelt og i forbindelse med EU's tredje energipakke. Da benevnt som koordinerende DSO'er.

Samfunnsbedriftene ser fortsatt store utfordringer med å gi enkelte nettselskap en for stor rolle regionalt. Nøytralitet er nevnt i rapporten, men i liten grad problematisert som en utfordring. Dette bør utredes videre dersom det vurderes større endringer i systemet.

4. Ekspertgruppen har i for stor grad begrenset sitt arbeid – organisering og fordeling av oppgaver mellom de ulike aktørene må i større grad gjennomgås og vurderes. Dette gjelder både arbeidsdelingen mellom myndigheter og bransjen, forholdet mellom Statnett og øvrige nettselskaper, og forholdet mellom DSO'ene.
5. Kile – Rapporten viser flere steder til utfordringer rundt Kile. Tydeligst i kap 15.3. Samfunnsbedriftene har gjentatte ganger påpekt behovet for bedre samsvar mellom ansvar og risiko. Det er en rekke kjente problemer her og rapporten konkluderer med at det er viktig at KILE-ordningen gjenspeiler sammenhengen mellom ansvar og risiko på en bedre måte. Dette er i stor grad uavhengig av om det skjer endringer i driftskoordineringen og bør uansett endres. Det faktum at produksjonslinjer uten inntektsramme ikke har KILE-ansvar er et typisk eksempel på manglende samsvar.
6. Digitalisering og effektivisering er ikke bare et spørsmål om teknologi. Rapporten belyser dette og er tydelig på at det må legges betydelig vekt på menneskelige ressurser. Dette gjelder både kompetanse og kultur for læring og opplæring – internt og på tvers av organisasjoner. Rapporten omtaler også viktigheten av bruk av lokalkunnskap direkte inn i nettdriften. Balansegangen mellom denne tradisjonelle kunnskapen og ny teknologikunnskap må ivaretas i den videre utviklingen.
7. Rapporten konkluderer med et behov for standardisering og harmonisering av prosesser og informasjonsflyt. Samfunnsbedriftene mener det er viktig at denne prosessen gjennomføres av bedriftene og med bakgrunn i deres behov. Myndighetenes rolle i dette bør være å skape både arenaer og incentivordninger for deling av beste praksis og gjennom dette bidra til en god utvikling.
8. Rapporten påpeker behovet for en stor og sammenhengende oversikt over hele nettet og at dette skal være tilgjengelig for alle aktører. Dette er utvilsomt rasjonelt i driftssammenheng. Men det er utfordrende i et sikkerhetsperspektiv. Selv uten koblingsmuligheter kan en se for seg at dette er informasjon som kan misbrukes. Før en går langt videre i denne retning bør en vurdere sikkerheten grundig.
9. De formelle rammene for utviklingen av nettet kommer i stor grad fra EU. Dette gjelder alle sider av nettutviklingen. Samfunnsbedriftene mener RME og OED som ansvarlig for rammebetingelsene, bør vurdere å ta en enda mer aktiv rolle i og løpende spre informasjon om utviklingen innen EU og for så vidt også i Norden. Signaler fra disse områdene og Norges syn på disse signalene bør så tidlig som mulig bli kjent for aktørene i bransjen. Dette gjelder både innen driftskoordinering og øvrige områder som er sterkt preget av hva som skjer utenlands.

Med vennlig hilsen

Cecilie Bjelland
Direktør
Samfunnsbedriftene Energi